

Иймоннинг зиёда ёки ноқис бўлиши | Ақийда дарслари (253-дарс)



19:00 / 13.11.2023 5793

Иймоннинг зиёда ва кам бўлиши кўпгина тортишувларга сабаб бўлган масаладир. Лекин Аҳли сунна ва жамоа уламоларининг тортишувлари моҳиятда эмас, суратдадир. Баъзилари тўғридан-тўғри: «Иймон зиёда ва кам бўлади», десалар, бошқалари: «Иймоннинг асли бир, аммо унга тааллуқли ишлар, амаллар зиёда ёки кам бўлади», дейдилар.

Бу тортишувларга уларнинг иймонни турлича таъриф қилганлари сабаб бўлган. «Иймон тасдиқ, иқрор ва амалдан иборат», деганлар «Иймон зиёда ва ноқис бўлади», дейишган.

«Иймон тасдиқ ва иқрордир» деганлар, иймон зиёда ёки ноқис бўлмайди, лекин амал зиёда ва ноқис бўлади, деган.

Умар Насафий раҳматуллоҳи алайҳи бу маънони қуйидагича ифода этган: «Иймон Аллоҳ таолодан келган нарсани тасдиқлаб, унга иқрор бўлишдир. Аммо амаллар ўзлари зиёда бўлади. Иймон зиёда ҳам, ноқис ҳам бўлмайди».

Икки тараф қуйидаги оятларни ўз таърифларига биноан тафсир қилиб, бирлари зоҳирий маънони олса, иккинчилари амалга таъвил қилади.

إِيمَانًا زَادَتْهُمْ ءَايَاتُهُ، عَلَيْهِمْ تَلَيْتَ وَإِذَا

1. «Уларга оятлари тиловат этилса, иймонларини зиёда қиладиган...» (Анфол сураси, 2-оят).

هُدًى أَهْتَدُوا الَّذِينَ اللَّهُ وَيَزِيدُ

2. «Ва Аллоҳ ҳидоятга юрганларнинг ҳидоятини зиёда қилади» (Марям сураси, 76-оят).

إِيمَانًا ءَامَنُوا الَّذِينَ وَزَادَ

3. «Ва иймонлиларнинг иймони зиёда бўлиши (учун)» (Муддассир сураси, 31-оят).

إِيمَانِهِمْ مَعَ إِيمَانًا لِيَزَادُوا

4. «Иймонларига иймон зиёда бўлиши учун...» (Фатҳ сураси, 4-оят).

﴿١٧٣﴾ الْوَكِيلُ وَيَعْمَ اللَّهُ حَسْبُنَا وَقَالُوا إِيْمَانًا فَرَادَهُمْ

5. «Уларнинг иймонларини зиёда қилди ва «Бизга Аллоҳнинг Ўзи етарли ва У қандай яхши вакил!» дедилар» (Оли Имрон сураси, 173-оят).

﴿١٧٤﴾ يَسْتَبْشِرُونَ وَهُمْ إِيْمَانًا فَرَادَتْهُمْ ءَامَنُوا الَّذِينَ فَأَمَّا إِيْمَانًا هَلْزَمَ زَادَتْهُ أَيُّكُمْ يَقُولُ مَنْ فَمِنْهُمْ سُورَةُ أَنْزَلَتْ مَا وَإِذَا

6. «Қачон бирон сура нозил қилинса, улардан «Бу сиздан кимнинг иймонини зиёда қилди?» дейдиган кимсалар бор. Бас, иймон келтирганларнинг иймонини зиёда қилди ва улар шодландилар» (Тавба сураси, 124-оят).

«Сунний ақийдалар» китоби асосида тайёрланди

Ушбу китоб Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Дин ишлари бўйича қўмитанинг 2022 йил 22 июлдаги 03-07/5979-рақамли хулосаси асосида чоп этилган.